ناکامی طالبان در کسب مشروعیت سیاسی و به چنگ آوردن ذخایر ارزی افغانستان

مأموریت غیرممکن در تاشکند

کنفرانس بین‌المللی تاشـکند برای افغانستان با شرکت نمایندگان حدود ۲۰ کشور از جمله آمریکا، اروپا و روسـیه، چین، ایران، پاکسـتان و هند به کار خود پایان داد و به نظر می‌رسد طالبان در جریان این کنفرانس دوروزه نتوانستند به اصلی‌ترین خواسته‌های خود که کسـب مشروعیت سیاسـی و به‌چنگ‌آوردن ذخایر ارزی افغانستان است، دست پیدا کنند. امیرخان متقی، وزیر خارجه حکومت طالبان و نماینده حکومت روسیه، بر آزادسازی ذخایر ارزی مسدودشده افغانستان در آمریکا تأکید کردند، اما با این خواسته موافقت نشد. بااین‌حال واشنگتن پیشنهاد آزادسازی چند میلیارد دلار از ذخایر مسدودشده افغانستان در آمریکا را به یک صندوق امانی در کشـور ثالث داده است تا در مقابله با بحران اقتصادی افغانستان به مصرف برسد. یک منبع دولتی طالبان که نخواسته است نامش فاش شود، به رویترز گفته طالبان اصل گذاشتن این ذخایر ارزی در یک صندوق امانی را رد نکرده، اما با پیشـنهاد ایالات متحده برای کنترل طرف سوم بر این صندوق مخالف است. در همین حال، برایان نلسـون، معاون وزیر خزانه‌داری آمریکا در امور تروریسم و اطلاعات مالی نیز به توماس وست و رینا امیری نمایندگان ویژه آمریکا که برای افغانستان به تاشکند رفته‌اند، خواهد پیوست تا با هیئت طالبان گفت‌وگو کند. یک منبع آمریکایی نیز به رویترز گفته است ایالات متحده در حال مذاکره با سوئیس و سایر طرف‌ها درباره ایجاد مکانیسمی از جمله یک صندوق امانی است که پرداخت‌های آن با کمک یک هیئت بین‌المللی تعیین شود. بااین‌حال به گفته این منابع، اختلافات قابل توجهی بین طرفین باقی مانده است، از جمله امتناع طالبان از شرط آمریکا برای برکناری و یا جابه‌جایی برخی از مقام‌های ارشد در بانک مرکزی افغانستان که یکی از آنها در فهرست تحریم‌های آمریکا قرار دارد. به گفته ناظران، پیشـنهاد کنارگذاشتن برخی از مقام‌های ارشد طالبان از بانک مرکزی، اقدامی در راستای بازگرداندن اعتماد به این نهاد اسـت که براساس آن آمریکا می‌خواهد مطمئن شود که ذخایر ارزی در اختیار طالبان، برای مصارف خاص مورد توافق با آمریکا مصرف می‌شود.

پس از بازگشت طالبان به قدرت در ۱۵ آگوست سال گذشته، آمریکا بیش از هفت میلیارد دلار ذخایر ارزی افغانسـتان در بانک‌های آمریکایی را مسـدود کرد و در ۱۱ فوریه نیز جو بایدن، رئیس‌جمهور آمریکا، فرمان اجرائی را امضا کرد که هفت میلیارد دلار از دارایی‌های مسدودشده افغانستان در آمریکا برای کمک‌های بشردوستانه و ایجاد یک صندوق امانت برای جبران خسارت قربانیان ۱۱ سپتامبر اختصاص یابد. دولت طالبان امیدوار بود که این پول در نهایت در اختیار بانک مرکزی تحت کنترل آنها قرار بگیرد.

دست‌رد اتحادیه اروپا به طالبان

در همین حال، توماس نیکلسـون، نماینده ویژه اتحادیه اروپا برای افغانستان در این نشسـت درباره ایجاد حکومت فراگیر و «وضعیت وخیم حقوق بشـری» در افغانستان صحبت کرده و از طالبان خواسـته اسـت اسـتقلال و ظرفیت بانک مرکزی این کشور را تضمین کند. نیکلسون افزوده که برای پرداختن به چالش‌های اقتصادی افغانستان، لازم است طالبان، شفافیت بودجه، اطمینان از وضوح قانونی و حاکمیت قانون را نشان دهد و با اقدامات اساسی، استقلال و ظرفیت فنی بانک مرکزی را تضمین کند. توماس نیکلسون همچنین اعلام کرد اتحادیه اروپا طالبان را به‌عنوان «حکومت افغانسـتان» به رسمیت نمی‌شناسـد. پس از آنکه محمد جلال، یکی از چهره‌های رسـانه‌ای و از سـخنگویان غیررسمی طالبان، در توییتر نوشت که در نشست تاشکند، تمامی کشورها از جمله ایالات متحده آمریکا اصطلاح «حکومت افغانسـتان» را به کار بردند و رژیم فعلی افغانسـتان «یک حقیقت است که هیچ‌کسی نمی‌تواند آن را نادیده بگیرد»، توماس نیکلسون در پاسخ نوشـت که این گفته‌ها بی‌اساس هسـتند و اتحادیه اروپا در نشست تاشکند کاملا روشن و صریح اعلام کرد که افغانسـتان در حال حاضر هیچ دولت رسـمی‌ای ندارد. این مقام بلندپایه اتحادیه اروپا خطاب به این عضو گروه طالبان نوشـت که اتحادیه اروپا و تمامی کشـورهای شرکت‌کننده در نشست تاشـکند، رژیم طالبان را نه «دولت خودخوانده و نه دولت» خطاب کردند. محمد جلال، از افراد نزدیک به خانواده حقانی، در توییتر ادعا کرده بود که نخستین اقدام برای به‌رسمیت‌شناختن طالبان آغاز شده است.

امرالله صالح، معاون اول اشـرف غنی، رئیس‌جمهوری پیشین افغانستان نیز نتیجه حضور طالبان در نشسـت تاشکند را ناکام توصیف کرد و نوشت در این نشست، طالبان با روایت‌های دروغین خود نتوانسـتند کسـی را به اینکه آنـان را به‌عنوان «حکومت» بپذیرد، ترغیب کنند. او تأکید کرد که طالبان سـرافکنده شدند و شکست خوردند. امرالله صالح، طالبان را «جنایت‌پیشـه» خطاب کرد و گفت توماس نیکلسـون به سـخنگوی طالبان نوشته اسـت: «دروغ نگویید و مهارت گوش‌کردن را یاد بگیرید». وزارت خارجه ازبکسـتان که میزبان این نشسـت بود نیز تأکید کرد دعوت از طالبـان و میزبانی از آنان به معنای به‌رسمیت‌شناختن این گروه نیست. به نوشته ایندیپندنت، شوکت میرضیایف، رئیس‌جمهوری ازبکستان نیز در بیانیه‌ای در جریان نشست بین‌المللی تاشکند از طالبان خواست تماس و ارتباط خود را با همه سازمان‌های تروریستی قطع کنند. رئیس‌جمهور ازبکستان گفت: «ما از حکومت کنونی افغانسـتان می‌خواهیم اراده قوی نشان دهد و برای جلوگیری و مقابله با تروریسـم در همه اشـکال و مظاهر آن، تدابیری قاطع اتخاذ کرده و روابط خود را با همه سـازمان‌های تروریستی بین‌المللی قطع کند». میرضیایف از طالبان خواسـت برای تشـکیل یک حکومت فراگیر، احترام به حقوق زنان، بازگشایی مـدارس دخترانه و برقراری صلح بلندمدت در افغانسـتان گام‌هایـی عملی بردارند. بااین‌حال، میرضیایف از دولت‌ها و سـازمان‌های جهان خواست به اقتصاد ازهم‌پاشیده افغانستان کمک کنند و نگذارند در آن کشور فاجعه انسانی رخ دهد. میرضیایف تصریح کرد: «جهان نباید اشـتباهات دهه ۱۹۹۰ در مورد افغانسـتان را تکرار کند»؛ اشاره او به بی‌توجهی جهان به افغانسـتان در دهه ۱۹۹۰ اسـت که به جنگ داخلی ویرانگر در آن کشـور منجر شد. در همین حال، توماس وست، فرستاده ویژه آمریکا در امور افغانستان، در رشته توییتی نوشت: شرکت‌کنندگان در این نشست تلاش‌های طالبان را برای سرکوب داعش خراسان پس از حملات متعدد این گروه به همسایه‌های افغانستان تأیید می‌کنند، اما همچنان از حضور تروریسـت‌های خارجی ازجمله القاعده، تحریک طالبان پاکستان و دیگر تروریسـت‌ها در خاک افغانسـتان نگران هستند. وسـت اضافه کرد تقریبا تمام شرکت‌کنندگان از طالبان خواستند مدارس دخترانه را بگشایند و به این ممنوعیت فاقد توجیـه و غیرقابل‌دفاع پایـان دهند. او همچنین افزود که ایـالات متحده به حمایت از بخش‌های آموزش، بهداشت، معیشت و کشاورزی در افغانستان ادامه می‌دهد. مولوی امیرخان متقی در مصاحبه‌هایی که در حاشیه این نشست داشت و همچنین در سخنرانی خود، ادعا کرد طالبان بر تمام قلمرو افغانستان حاکم‌اند و دولت‌های جهان درباره تعامل با طالبان باید با دقت بیشتری عمل کنند.

رینا امیری، نماینده ویژه وزارت خارجه آمریکا در امور زنان و حقوق بشـر افغانسـتان نیز پس از این کنفرانس گفت در نشسـت تاشکند هیچ‌کس از به‌رسمیت‌شناختن طالبان حمایت نکرد. او نوشـت در نشست تاشکند، به همراه فرستاده ویژه ایالات متحده آمریکا برای افغانسـتان، بر تأمین صلح و ثبات اقتصادی تأکید کـرد، اما ثبات اقتصادی و صلح بدون حمایت از حقوق زنان و پایان‌دادن به آزار و اذیت‌های قومی و مذهبی در افغانستان امکان‌پذیر نیسـت. رینا امیری گفت سیاسـت‌های افراطی طالبـان ازجمله ممنوعیت تحصیل دختران، فرهنگ افغان‌ها نیست. او از همبستگی مردم افغانستان برای مطالبه آزادی، حـق تحصیل و حق کار اظهار خشـنودی کـرد و گفت تمام مردم افغانسـتان می‌خواهند دختران و پسرانشـان برای آینده بهتر، تحصیل و کار کنند. نماینده ویژه وزارت خارجه آمریکا در امور زنان و حقوق بشر افغانستان گفت با طالبان درباره حق تحصیل و کار دختران و پسران گفت‌وگو کرده است. این مقام آمریکایی تأکید کرد شرکت‌کنندگان در نشست تاشکند خواهان یک روند سیاسی فراگیر شدند، اما هیچ‌کس از به‌رسمیت‌شناختن طالبان حمایت نکرد. طالبان که توانستند در پانزدهم آگوست ۲۰۲۱ بر افغانستان مسلط شوند، در تلاش‌اند تا جامعه جهانی آنان را به رسمیت بشناسند. این گروه به نقض حقوق بشر به‌ویژه حقوق زنان و کودکان، بازداشت، شکنجه و قتل نظامیان و غیرنظامیان پیشین و حمایت از گروه‌های تروریسـتی متهم‌اند و تلاش‌هایشان برای پذیرش رسمی در جهان تاکنون ناکام مانده است. حکومت نخست طالبان در سال‌های ۱۹۹۶ تا ۲۰۰۱ نیز نتوانست موافقت جامعه جهانی را برای به رسمیت شناخته‌شدن به دست آورد.

القاعده، مشاور طالبان

تقریبا هم‌زمان با این نشسـت تیم نظارتی کمیته تحریم‌های سـازمان ملل متحد در جدیدترین گزارش خود از ارتباط نزدیک میان القاعده و طالبان خبر داد و نوشت که رهبران القاعده برای طالبان نقش مشـاور را دارند. براسـاس این گزارش، القاعده قصد ندارد در آینده نزدیک از مبدأ افغانستان چالشی برای جهان ایجاد کند؛ زیرا رهبر القاعده به طالبان قول داده است اوضاع را برای آنان دشوار نکند. القاعده بیشتر در جنوب و شرق افغانستان فعال اسـت؛ اما می‌کوشد در استان‌های غربی مانند هرات و فراه نیز جایگاه خود را احیا کند. القاعده همچنین علاقه‌مند اسـت شـماری از جنگجویانش را در شمال افغانستان بسـیج کند و در آنجا هـم برای فعالیت‌های خود پایگاهی داشـته باشـد. این گزارش، داعـش را یک تهدید کوتاه‌مدت اما القاعده را تهدیـدی می‌داند که در درازمدت مطرح است. ناظران کمیته تحریم‌های سازمان ملل متحد در سال ۲۰۲۰ نیز گزارش داده بودند کـه طالبان مذاکرات خود با آمریکایی‌ها را به صورت مرتب، به سـران القاعده گزارش و بـه آنان اطمینان می‌دهند که نتایج این مذاکرات بـر روابط و همکاری آنان هیچ تأثیری نخواهد گذاشـت. هرچند تهیه‌کنندگان این گزارش معتقدند داعش تهدیدی کوتاه‌مدت اسـت، یافته‌های آنان نشـان می‌دهد که داعش خراسـان حضورش در شمال و شرق افغانسـتان را گسترش داده است. براساس این گزارش، فعالیت‌های منطقه‌ای داعش را شیخ تمیم الکردی رهبری می‌کند. داعش افغانستان را یک نقطه مهم برای توسعه پروژه خلافت می‌بیند و ازاین‌رو، با پرداخت حقوق ماهانه هنگفت، سربازگیری از میان اعضای شبکه‌های تروریستی فعال در افغانستان را افزایش داده است.

در این گزارش آمده است که داعش خراسان در تلاش است تا برای حملات تروریستی بـه چند پهپاد دسـت یابد. القاعده نیز بـه تجهیزات مهمی کـه از نیروهای خارجی در افغانسـتان جا مانده است، چشم دارد و مشـخصا دنبال دستیابی به محدودکننده‌های فرکانـس، تجهیزات دید در شـب، تصویرگرهای حرارتـی و پهپادهایی با قابلیت حمل مواد منفجره اسـت. این گزارش دریافت که دست‌کم ۵۰ عضو حرکت اسلامی ترکستان شرقی که از تروریست‌های اویغور تشکیل شده است، به داعش خراسان ملحق شده‌اند. حرکت اسلامی ترکستان شرقی بیشتر در استان‌های بدخشان و بغلان در شمال افغانستان فعالیت می‌کند و در ۲۰ سـال گذشـته و در جنگ علیه دولت‌های پیشـین افغانستان و نیروهای ناتو، متحد طالبان بود. تحریک طالبان پاکستان و جماعت انصارالله تاجیکستان هم از حرکت اسلامی ترکستان شرقی حمایت می‌کنند تا در اجرای حملات تروریستی به توانایی‌ها و قابلیت‌های بیشـتری دست یابند. یکی از اهداف جنگجویان حرکت اسلامی ترکستان شرقی ضربه‌زدن به منافع چین در افغانستان است.

براسـاس این گزارش، حرکت اسلامی ترکستان شـرقی در استان بغلان در شمال افغانسـتان، یک قرارگاه نظامی ایجاد کرده و رهبر این سازمان که عبدالحق ترکستانی نام دارد، هم در بغلان اسـت. عبدالحق ترکستانی عضو شورای مرکزی القاعده است و از سـوی وزارت خزانه‌داری آمریکا به‌عنوان تروریست بین‌المللی تحریم شده است. حرکت اسـلامی ترکسـتان شـرقی در عید فطر ویدئویی پخش کرد که نشان می‌داد ترکسـتانی در میان اعضای این سـازمان در شمال افغانسـتان حضور دارد. ابوسلام معاون حرکت اسلامی ترکستان شرقی و حاجی فرقان هم مسئول نظامی این سازمان تروریستی است. تحریک طالبان پاکستانی حدود سه تا چهار هزار جنگجوی مسلح دارد که بیشتر در شرق افغانستان مستقرند. این گروه از متحدان نزدیک شبکه حقانی است و در ۲۰ سال گذشـته، از سران شبکه حقانی در وزیرستان پاکستان و ایالت بلوچستان میزبانی کرده اسـت. رهبر تحریک طالبان پاکسـتان مفتی نور ولی محسود است. نور ولی محسـود اواخر سال ۲۰۲۱ در یک سـخنرانی در میان اعضای این گروه، گفت که تحریک طالبان پاکستان و طالبان افغانسـتان یک گروه‌اند و تفاوتی با هم ندارند. او با اسـتقبال از سلطه طالبان بر افغانسـتان گفت که جهادی‌ها پس از استقرار امارت در کابل، باید برای برقراری نظام اسـلامی در پاکسـتان بسیج شوند. در همین حال مجله «لانگ وار» که فعالیت سـازمان‌های تروریستی و جهادی را دنبال می‌کند، در گزارشی نوشـت که سیف‌العادل، از سـران القاعده، احتمالا اکنون در افغانستان است. در یک سـال سلطه طالبان بر افغانستان، این دومین گزارش ناظران سازمان ملل متحد است که نشـان می‌دهد ریشه‌های ارتباطی طالبان با القاعده و دیگر سازمان‌های تروریستی فعال در منطقه همچنان متصل و برقرار اسـت. گزارش قبلی ناظران سـازمان ملل متحد که اوایل ژوئن منتشـر شد، نیز روابط نزدیک میان القاعده و طالبان را تأیید کرده بود. براسـاس دریافت‌های ناظران سـازمان ملل متحد، بازگشت طالبان به قدرت در افغانستان برای سازمان‌های تروریستی خارجی یک موهبت بود و اکنون این سازمان‌ها بدون هراس از حملات هوایی ناتو، در آرامش و اطمینان کامل، به تأسیس قرارگاه‌های نظامی، احیای تشکیلات نظامی و گسترش فعالیت‌های‌شان می‌پردازند.

حوادث غیرمترقبه؛ هشدار یا آماده‌باش

ادامه از صفحه اول

شاید اصلی‌ترین تکیه‌گاه بشر در مواجهه با افزایش این‌گونه حوادث دسترسـی به فناوری‌های نوین و نوآوری‌هایی است که قدرت پیشـگویی و پیش‌بینی حوادث را به‌شـدت افزایش داده است؛ اما این مهم نیازمند بهبود در حکمرانی و سیستم مدیریت دسترسی به داده‌ها، تحلیل دقیق آنها و اطلاع‌رسانی به مردم و نهادهای مردمی و دسـتگاه‌های متولی است. همراه با افزایش ظهور سوانح طبیعی در سـه دهه گذشته، توان فناورانه بشر در شناخت، پیش‌بینی و مدیریت پیشگیری را به‌شدت بهبود و تقویت کرده اسـت. اصول علمی و مراحل آمادگی براساس تجارب جهانی در چهار مرحله زیر نهفته است: ۱- تولید یا دسترسی به آخرین داده‌های جهانی، منطقه‌ای و ملی برای پیش‌بینی دقیق و بالقوه وقوع حوادث، ۲- تعیین مکان‌های جغرافیایی و مسکونی تحت تأثیر و پیشگویی سـریع و دقیق اثرات بالقوه به مردم و مسئولان، ۳- هشدار تحلیل اثرات تخریبی (جمعیتی، زیرساختی، طبیعی و تولیدی) به صورت نقطه‌ای و مکانی و اطلاع‌رسانی سازمانی و عمومی دقیق و سـریع به مخاطبان و ۴- آماده‌باش سازمانی و مردمی به منظور پیشگیری هوشـمندانه و پشتیبانی با دسـتورالعمل‌های کاربردی دقیق در سطح محلی، منطقه‌ای به منظور مواجهه و پیگیری اثربخشـی اقدامات پیشگیرانه. ناکارآمدی را که در قبال بروز سوانح طبیعی در کشورمان وجود دارد، باید از دو جنبه مورد مطالعه و موشکافی قرار داد؛ اول از جنبه معرفتی و ارتباطی (فردی و سازمانی) و دوم از بعد تشکیلاتی و مدیریتی. لازم است در مواجهه با این‌گونه حوادث نظام ملی و محلی مدیریت بحران از هر دو منظر مورد بازبینی و اصلاح قرار گیرد که به برخی از این موارد اشاره می‌شود:

۱- برخلاف برداشـت رایج، پیش‌آگاهی و هشدار صرفا ارسال و انتشار یک‌سویه اطلاعات از طریق رسـانه‌های رسمی و کم‌تأثیر رسمی به مردم نیسـت. این مرحله نیازمند بازشناسی دقیق و اعمال یک سیستم خاص هشدار مؤثر است که با توجه به اهمیت پیام و سطح هشدار مخاطـب دقیق خـود را در زمان معین، نقطه دقیق مورد هدف و تأثیر قرار داده و به جز پیام، اقدامات مـورد نیاز را با لحاظ‌کردن عنصر زمان به مخاطب در مخاطره و مسـئولان اداری و اجرائی به صورت دقیق و دسـتورالعملی منعکس کند. سیستم اطلاع‌رسانی هواشناسی در ایران عموما از سیسـتم متعارف موجود در مغرب‌زمین الهام گرفته شده، به‌نحوی‌که سازمان هواشناسـی مأموریت خود را اعلام تحولات آب‌وهوایی به مردم صرفا از رسانه‌های رسمی و دولتی می‌داند. این در حالی اسـت که در کشـورهای اروپایی به دلیل تغییرات زیاد و تحولات سـریع آب‌وهوا، مردم عادی و سازمان هواشناسی و رسـانه‌های دولتی و خصوصی، همگی نسـبت به پیش‌بینی آب‌وهوایی از دیرباز به صورت مسـتمر حساس هسـتند و عموم مردم عـادت به مراجعه مدام و مکرر بـه اخبار آب‌وهوایی دارند. درصورتی‌که در کشـورهایی که ثبات آب‌وهوایی در فصول مختلف دارند؛ مانند شـمال آفریقا و خاورمیانه و آسیای میانه که تغییرات آب‌وهوایی در بازه‌های زمانی کوتاه و بلندمدت کمتر اسـت، مردم عموما براسـاس فصل می‌توانند هوا را پیش‌بینی کرده و محتاج مراجعه روزانه به رسانه‌ها نیستند و در فرهنگ عمومی، مردم عادت به مراجعه دائم و مکرر به رسانه‌ها ندارند.

۲- در کشورهای در حال توسعه، به‌خصوص در منطقه خاورمیانه، اخبار رسانه‌ها عموما تحت تأثیر رویدادهای سیاسـی (ملی و بین‌المللی) براساس دیدگاه رسمی و با سلطه دیدگاه دولت مرکزی تولید و منتشـر شـده و کمتر به مسـائل روزمره در سـطح محلی و منطقه‌ای توجه می‌کنند. این عوامل همگی باعث می‌شـود مردم برای رویدادهای طبیعی روزمره کمتر به رسـانه‌های رسـمی رجوع کنند و در صورت مراجعه نیز اعتماد کمتری به پیشگویی‌ها و هشـدارهای رسمی می‌کنند؛ پس پیش‌آگهی و حتی هشـدارهای هواشناسی از طریق اخبار آب‌وهوای رسانه‌های جمعی رسمی و دولتی در این کشورها از نظر گستره پوشش، سطح تأثیر و اعتماد برای عمل و اقدام مخاطب بسیار محدود و کم‌اثر است. براساس همین آسیب‌شناسی، لازم اسـت برای اطلاع‌رسانی و هشدارهای این‌گونه حوادث به مردم صرفا به انعکاس اخبار آب‌وهوا در رسـانه‌های رسمی بسنده نکرد و از شـبکه‌های اجتماعی و محلی کمک گرفت و در رسانه‌های رسمی نیز جنبه‌های هشـداری حوادث غیرمترقبه با تأکید و اثربخشی بیشتر منعکس شود.

۳- محدودیـت دیگر در نبود ارتباط مؤثر و کارآمد بین مؤسسـات هشـداردهنده و مردم کوچه و بازار، زبان مورد اسـتفاده و مفاهیم به‌کاررفته در انعکاس اخبار (شـفاهی، مکتوب و گرافیکی) از سـوی کارشناسان و مجریان سـازمان هواشناسی در رسانه‌هاست. سلطه زبان رسمی در گفت‌وگو، بی‌توجهی به گویش‌های محلی و غلبه اصطلاحات فنی و تخصصی که بیشتر در علوم نظری و هواشناسی به کار برده می‌شود؛ مانند جبهه پرفشار و کم‌فشار و دیگر اصطلاحات تخصصی درک پیش‌بینی آب‌وهوا را حتی برای افراد دانشگاهی با مشکل ادراکی روبه‌رو می‌کند. ارجاع اخبار هواشناسـی به نقشه سرزمینی و نقاط جغرافیایی در سطح ملی و کلان عملا باعث می‌شود حساسیت‌های مردم محلی به مخاطرات ممکنه به زیستگاه‌های خود جلب نشـود. این در حالی اسـت که در دو دهه اخیر رسانه‌های بین‌المللی و کانال‌های تلویزیونی با شگردهای مختلف اخبار هواشناسی را با زبان ساده و کاربردی ارتقای کیفی داده و جذابیت برنامه خود را به منظور انتقال مؤثر پیام به صورت چشمگیری بهبود داده‌اند.

۴- انحصار خبر آب‌وهوا در رسانه‌ها و انتشار آن در شبکه‌های رسمی و نبود رقابت سازنده در فرایند بهبود اطلاع‌رسانی از دیگر عوامل ناکارآمدی در ایجاد ارتباط با مخاطب است. هرچند رسـانه‌های اجتماعی در ایران هنوز در انتشار اخبار از سوی رسانه‌های رسمی و سازمان‌های مسـئول به رسمیت شناخته نمی‌شوند؛ اما تأثیر بسـزا و رشد چشمگیر دسترسی آسان مردم به رسـانه‌های اجتماعی با بهره‌گیری از تلفن‌های هوشـمند کـه در این‌گونه حوادث نقش معجزه‌آسـا در دسترسی سریع و دوسـویه با مردم محلی دارد، از سوی سازمان‌های ذی‌ربط نادیده گرفته شـده. در ایران شبکه‌های اجتماعی نیز عمدتا پس از وقوع حوادث فعال شده و در انتشار ویدئو و تصاویر دلخراش از فجایع و گاهی به سلفی‌گرفتن از رویدادها اکتفا می‌کنند.

گذشته از چالش‌های معرفتی و ارتباطی و با عنایت به پیشرفت چشمگیری که در علوم و فناوری‌های هواشناسـی و افزایش دقت داده‌های جهانی در شناخت عمیق‌تر تأثیر متقابل پدیده‌های طبیعی و توسـعه حیرت‌آور در تصاویر ماهواره‌ای، فناوری‌های دیجیتال و هوش مصنوعی روی داده اسـت، صحت و دقت پیش‌بینی‌ها و افزایش فرصت و زمان پیش‌بینی پدیده‌های طبیعی پیشرفت شگرفی رخ داده است. توان پیش‌بینی حوادث جوی به‌خصوص سـیل هم از نظر نقطه وقوع و شـدت وقوع آن حتی از ۷۲ سـاعت قبل میسـر شده و توان تحلیل اثرات حوادث جوی از سـوی کارشناسـان نیز به حدی رسـیده اسـت که در ماورای توصیه‌های سـنتی و کلی مانند هشـدار مردم به طغیان رودخانه‌ها و مسدودشدن راه‌ها و معابر و تخریب پل‌ها، آمادگی هوشمند و مقابله سازمان‌یافته با این‌گونه حوادث را به صورت دقیق در دسـتور کار خود قرار دهند. به نظر می‌رسـد که مشکل در تبدیل دیتاها به تحلیل و تبدیل تحلیل‌ها به تخمین‌ها، فرامیـن و توصیه‌های هدفمند برای مخاطبان تحت مخاطره در مرحله پیش‌آگهی و پیشـگیری است. متأسـفانه این حلقه از زنجیره آمادگی در کشور با نقاط ضعف سازمانی و تشکیلاتی روبه‌رو بوده و هماهنگی و تعامل جامع و مورد نیاز اعمال نشده است. تقسیم وظایف و تفکیک مسـئولیت بین سازمان‌هایی که سه وظیفه فوق‌الذکر را برعهده دارند، به صورت سیسـتماتیک و جامع تعریف نشـده و نهادی که مجموعه روند فرایند را طراحی، نظارت و اصلاح کند، نیز پیش‌بینی نشده. هر سیستم که وظیفه پیش‌بینی و مقابله هوشـمند از وقوع وقایع را برعهده دارد، باید نتیجه‌مدار باشـد و همه اقدامات در چارچوب نتایج مطلوب را تفسـیر، تأویل و تنظیم کند. تجربه چند دهه گذشته ثابت کرده که به جز مشکل مفهومی و ادراکی، مشکل اصلی در پیوند حلقه‌های مفقوده است که وظایف اتصال بین تفکیک سـازمانی و نهادی وظایف انجام‌شـده را انجام می‌دهد. در مرحله اجرا، تفکیک وظایف سـازمانی نیازمند نهاد ناظر برای تلفیق اطلاعات و تجمیع وظایف تا حصول به نتیجه و هدف است، به نحوی که بتواند با افزایش سطح آمادگی در سطح ملی و محلی مردم را از مخاطرات برحذر داشته و اقدامات هماهنگ را مدیریت کند. تجربه سال‌های پیش نشان می‌دهد که نظارت و ارزیابی‌های انجام‌شده پس از وقوع حوادث طبیعی نیز تحولی در سیستم و رفع نواقص ایجاد نکرده و در سطح گلایه سه قوه نسبت به هم آغاز و پس از رفع بحران خبری و کاهش حساسیت‌ها صرفا به گزارش‌های مکتوب رسمی ختم می‌شود. نتیجه تحلیلی گزارش‌های نظارت و ارزیابی‌ها عموما کمبود اعتبارات عمرانی، بودجه و نبود ابزار و تکنولوژی متناسب را دلیل اصلی خسارت‌های جانی و مالی دانسته و نهایتا قوه قضائیه نیز که رد پای عامل انسـانی و مدیریتی را دنبال می‌کند، بدون تأکید بر اصلاح سیستم صرفا به تذکر یا تنبیه معدودی از مدیران محلی یا میدانی بسنده کرده و آسیب‌شناسی و بهبود سیستم بار دیگر به بایگانی سپرده می‌شود.

*** نماینده دائم و سفیر سابق در سازمان خواربار جهانی (FAO)**

مدرک فارغ التحصیلی **اینجانب اشکان آصفی** فرزند زاهد به شماره شناسنامه ۱۷۷۶۷ صادره از تهران در مقطع کاردانی پیوسته رشته کامپیوتر صادره از واحد دانشگاهی کرج_سما با شماره ۱۴۸۶۱۱۵۰۴۷۶۳ مفقود گردیده است و فاقد اعتبار می باشد. از یابنده تقاضا می شود اصل مدرک را به دانشگاه آزاد اسلامی واحد کرج_سما به نشانی دانشگاه آزاد اسلامی کرج ارسال نماید.

برگ سبز **خودرو سایپا ساینا S** رنگ سفید مدل ۱۴۰۱ به شماره پلاک ایران ۴۰ - ۵۶۴ ن ۲۹ و شماره موتور M15/9540540 و شماره شاسی NAS851100N3364475 به نام **هادی شاملو** مفقود گردیده و از درجه اعتبار ساقط می باشد.

برگ سبز **خودرو سایپا ساینا** رنگ سفید مدل ۱۴۰۱ به شماره پلاک ایران ۳۰ _ ۲۱۲ و ۷۵ و شماره موتور M15/9519080 و شماره شاسی NAS831100N5781091 به نام **حامد بهبودپور** مفقود گردیده و از درجه اعتبار ساقط می باشد.

برگ سبز خودرو سواری سمند ef7 مدل ۱۳۹۸ رنگ سفید به نام **مهسا امیری** به شماره شاسی NAACS1HE0KF162026 و شماره پلاک ۱۱ ق ۷۵۶ ایران ۲۰ مفقود شده و از درجه اعتبار ساقط میباشد.

برگ سبز **خودرو پژو ۲۰۷** دنده رنگ مشکی متالیک مدل ۱۴۰۱ به شماره پلاک ایران ۳۵ - ۵۶۶ و ۳۷ و شماره موتور 166B0065692 و شماره شاسی NAAR03FE3NJ494425 به نام **افسون عطایی قمی** مفقود گردیده و از درجه اعتبار ساقط می باشد.

برگ سبز **خودرو دنا اتوماتیک** رنگ خاکستری متالیک مدل ۱۴۰۱ به شماره پلاک ایران ۴۰ - ۲۷۱ ه ۱۱ و شماره موتور 153H0071223 و شماره شاسی NAAW61HU3NE569841 به نام **مهسا فتحی‌مهر** مفقود گردیده و از درجه اعتبار ساقط می باشد.

آگهی فقدان مدرک تحصیلی
مدرک فارغ االتحصیلی **اینجانب حجت نصیری** فرزند مجتبی به شماره شناسنامه ۱۴۵۹۶ صادره از تهران در مقطع کاردانی پیوسته رشته حسابداری صادره از واحد دانشگاهی یادگار امام خمینی با شماره ۱۲۸۸۱۳۹۰۳۳۸۳ مفقود گردیده و فاقد اعتبار می باشد. از یابنده تقاضا می شود اصل مدارک را به صندوق پستی ۱۸۱۵۵/۱۴۴ دانشگاه آزاد واحد یادگار امام خمینی ارسال نمایید.

ارتباط با روزنامه شرق
T.ME/ALOSHARGH